

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 080 81 80
E: gp@zagovornik-rs.si

Zadeva: 0700-40/2023/18
Datum: 14. 12. 2023

Zagovornik načela enakosti izdaja na podlagi 21. člena v povezavi s 33. do 37. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg, ZVarD) in na podlagi prvega odstavka 135. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13 in 175/20 – ZIUOPDVE, ZUP) v povezavi s tretjim odstavkom 33. člena ZVarD v postopku začetem na podlagi anonimnega predlaga, v zadevi ugotovitve obstoja diskriminacije po ZVarD zoper domnevna kršitelja naslednji:

SKLEP

1. **Postopek** Zagovornika načela enakosti številka 0700-40/2023, uveden zoper domnevna kršitelja, **se ustavi**.
2. Stroški v tem postopku niso nastali.

OBRAZLOŽITEV

Zagovornik načela enakosti (Zagovornik) je dne 21. 6. 2023 prejel predlog za obravnavo diskriminacije anonimnega predlagatelja (predlagatelj), katerega otrok s posebnimi potrebami je bil zaradi svoje invalidnosti (Downov sindrom) zavržen pri prijavi na razpisanih sofinanciranih počitniških programih Mestne občine Ljubljana (MOL).

Predlagatelj je pojasnil, da je bil otrok vpisan v varstvo za 3 tedne k dvema različnima ponudnikoma - domnevnima kršiteljema. Ponudnika sta bila izbrana glede na termin, lokacijo in predvsem vsebino varstva, pri čemer ga je posebej pritegnil opis na spletni strani drugega domnevnega kršitelja, ki ima v programu varstva inkluzijo otrok s posebnimi potrebami. Prijava je bila pravočasna in s plačilom zneska za varstvo tudi potrjena. Ob prijavi je predlagatelj oba izvajalca seznanil, da ima otrok Downov sindrom, zdravstvenih težav pa nima; da je počasnejši pri odreagiranju, ker je hipoton in ima posledično malo slabše ravnotežje, šibkejšo grobo in fino motoriko; da zaradi nevarnosti poškodb v vratnem delu hrbtenice ne sme skakati na trampolinu ali delati prevalov; ter da je pomembno, da ima nadzor odrasle osebe, ker nima strahu in ne zmore predvideti nevarnosti, zato se lahko izmuzne, ker ne pomisli in steče proti stvari ali osebi, ki ga zanima; hkrati pa je predlagatelj v prijavi navedel, da otrok obiskuje 1. razred osnovne šole in je zelo priljubljen med otroki. Oba izvajalca je seznanil tudi, da je pripravljen dodatno plačati osebo, ki bi pazila na otroka, ter izrazil pripravljenost za posredovanje dodatnih informacij. Oba izvajalca sta predlagatelja poklicala in ga seznanila, da otroka ne morejo sprejeti, ker nimajo dovolj kadra, in predlagala doplačilo za dodatno osebo, ki bi pazila na otroka, v višini 8-10 eurov na uro, kar pa je predlagatelj ocenil kot previsoko, saj se je promoviralo varstvo, ki ga sofinancira MOL.

*

Postopek pred Zagovornikom ureja ZVarD v členih od 33. do 37. Za vsa vprašanja postopka, ki niso urejena z ZVarD, Zagovornik skladno z drugim odstavkom 3. člena ZUP uporabi slednjega. Ker gre pri ugotavljanju diskriminacije pri Zagovorniku za upravno zadevo, kot to izhaja iz narave same zadeve (po drugem odstavku 2. člen ZUP), Zagovornik tako v postopku v zvezi z vprašanji, ki jih ZVarD ne ureja, postopa po določbah ZUP.

*

Na podlagi medijske objave in javno dostopnih informacij je Zagovornik v postopku ugotovil, da je MOL na podlagi 219. člena Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije in Statuta Mestne občine Ljubljana v letu 2022 objavil Javni razpis za sofinanciranje programov in projektov v MOL v letu 2023 s področja podpornih storitev v vzgoji in izobraževanju ter prostem času otrok (javni razpis), na katerega se lahko prijavijo izvajalci storitev. Na podlagi prijav je MOL dne 6. 4. 2023 objavil izbrane sofinancirane programe počitniškega varstva otrok in mladostnikov z aktivnostmi v času šolskih počitnic (16 programov). Iz besedila Javnega razpisa izhaja, da je cilj javnega razpisa otrokom in mladostnikom na območju MOL omogočiti kakovostno, ustvarjalno in aktivno preživljanje prostega časa po načelu enakih možnosti, jih spodbujati k raziskovalnemu delu in ustvarjalnosti, jim zagotoviti prostočasne aktivnosti v času šolskih počitnic ter jih ozaveščati o učinkoviti rabi energije, vode in ostalih virov. Nadalje iz javnega razpisa izhaja, da se za program c) Programi počitniškega varstva otrok in mladostnikov z aktivnostmi v času šolskih počitnic ciljna skupina učenci od 1. do 5. razreda osnovnih šol, ki imajo stalno prebivališče na območju MOL, v primeru vključitve oseb s posebnimi potrebami pa tudi mladostniki do 18. leta starosti.

Zagovornik je primer preučil v luči določb ZVarD in Zakona o izenačevanju možnosti invalidov¹ (ZIMI). ZIMI v četrtem odstavku 3. člena opredeljuje, da izraz »zagotavljanje enakih možnosti« pomeni, da so to načrtovane dejavnosti, s katerimi se omogoči, da so različni deli družbe in okolja, kot so javne službe, grajeno okolje, blago in storitve, namenjene javnosti, informacije, komunikacije ipd. dostopni vsem, predvsem invalidom. ZIMI nadalje v 8. členu ureja dostopnost do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti, tako da prepoveduje diskriminacija zaradi invalidnosti pri dostopnosti do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti; določa pa tudi ukrepe za odpravljanje ovir pri dostopnosti do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti, ki jih je treba zagotoviti, razen če javnim in zasebnim subjektom, ki ponujajo blago in storitve, ki so na voljo javnosti, ne nalagajo nesorazmernega bremena; pri presoji, ali ukrep pomeni nesorazmerno breme, se upoštevajo zlasti velikost in viri javnega ali zasebnega subjekta, njegova narava, ocenjeni stroški, mogoče koristi od boljšega dostopa za invalide ter zgodovinske, kulturne, umetniške in arhitekturne vrednosti premožnin oziroma nepremičnin.

Zagovornik je v postopku dne 27. 7. 2023 opravil poizvedbi pri obeh domnevnih kršiteljih. Od prvega domnevnega kršitelja je odgovor prejel dne 29. 8. 2023 (0700-40/2023/11); potrdili so, da je bil predlagatelj otrok prijavljen k njim na počitniško varstvo ter da so od staršev izvedeli, da ima otrok v šoli spremljevalca, ker ga mora nekdo ves čas paziti, da nekaterih aktivnosti ne sme početi in da se ga ne sme pustiti samega – npr. da gre sam na stranišče ali umiti roke, ker obstaja velika verjetnost, da bo kar odšel ven in da ga naj zato vedno nekdo spremlja. Navedli so tudi, da so staršem pojasnili, da otroku spremljevalca ne morejo zagotoviti, lahko pa spremljevalec pride z njim v varstvo, ter pojasnili, da stisko staršev v konkretni zadevi razumejo, vendar pa lahko sprejmejo tiste samo otroke s posebnimi potrebami, ki se lahko samostojno vključijo v skupino, pri čemer je bilo nekaj takšnih otrok v njihov program vključenih tudi to poletje. Zagovornika so seznanili, da je predlagatelj od prijave odstopil, ker varstvo za otroka ni moglo biti zagotovljeno. Od drugega domnevnega kršitelja je Zagovornik odgovor prejel dne 15. 9. 2023 (0700-23/2023/12). Navedli so, da v program počitniškega varstva

¹ Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10, 50/14, 32/17)

sprejemajo tudi otroke z Downovim sindromom in druge otroke s posebnimi potrebami, pod pogojem, da se je otrok sposoben vključiti v program tako, da ga lahko izpeljejo kakovostno in varno za vse otroke ter v skladu s finančnimi zmožnostmi, da torej sprejemajo otroke s primanjkljaji in so program pripravljeni prilagoditi, če je to za njih kadrovske, finančne in vsebinsko sprejemljivo. Pojasnili so, da so v letošnjem letu imeli v varstvu otroka z Downovim sindromom, ki ni potreboval veliko dodatne pomoči in se je lahko vključil v program, drugega otroka z Downovim sindromom pa niso mogli sprejeti, saj bi potreboval stalen nadzor odrasle osebe, česar kadrovske, strokovne, organizacijske in finančne niso mogli zagotoviti. Ker se je izkazalo, da otrok potrebuje stalnega spremljevalca, so sredstva zanj skušali zagotoviti pri MOL, od koder so jim odgovorili, da njihov razpis ne predvideva sredstev za dodatnega spremljevalca za otroke s posebnimi potrebami ter jih opomnili, da so dolžni zagotoviti varno izvedbo programa za vse udeležence. Po preučitvi primera so zaključili, da bi sprejem otroka, ki sam potrebuje stalni nadzor odrasle osebe, brez zagotovljenih dodatnih sredstev za spremljevalca tega otroka, pomenil nesorazmerno breme za izvajalce programa in za udeležence, hkrati pa bi bila ogrožena tudi varnost takega otroka samega.

Zagovornik je odgovora obeh domnevnih kršiteljev po preučitvi z dopisom številka 0700-40/2023/14 dne 19. 10. 2023 v vednost posredoval predlagatelju, ki je dne 19. 11. 2023 (0700-40/2023/16) in dne 8. 12. 2023 (0700-40/2023/17) Zagovorniku poslal sporočilo, s katerim je umaknil predlog za obravnavo diskriminacije. Predlagatelj je hkrati izrazil nezadovoljstvo s tem, da je MOL pri izvedbi javnega razpisa obveznosti glede izvedbe in zagotavljanja enakih možnosti za vse otroke prevlado na izvajalce, ter poudaril, da se starši otrok s posebnimi potrebami počutijo razočarani in nemočno, tako glede izvajanja programov počitniškega varstva kot tudi na drugih področjih; npr. glede organizacije prevozov v šole s prilagojenim programom, glede osebnih asistentov, spremljevalcev otrok. Zagovorniku je glede na navedeno predlagal, da v zvezi z načinom oglaševanja počitniškega varstva opozori MOL, da je oglaševanje na način, da otroke s posebnimi potrebami sprejemajo vsi izvajalci, neustrezno.

*

Ker je predlagatelj predlog umaknil, je Zagovornik postopek ugotavljanja diskriminacije na podlagi tretjega odstavka 33. člena ZVarD v povezavi s prvim odstavkom 135. člena ZUP s tem sklepom ustavil.

Zagovornik bo v predmetnem postopku obravnavano problematiko ter zaznane nejasnosti preučil in ukrepal v okviru svojih drugih nalog oziroma pristojnosti, ki so naštet v 21. členu ZVarD.

Skladno s prvim odstavkom 35. člena ZVarD je postopek pri Zagovorniku v primeru diskriminacije za stranke brezplačen, posebni stroški pa v tem postopku niso nastali, zato je Zagovornik odločil, kot izhaja iz 2. točke izreka tega sklepa.

Pouk o pravnem sredstvu: Zoper ta sklep ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Upravni spor se sproži s tožbo, ki se vloži v 30 dneh od vročitve sklepa na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana. Tožba se vloži pri pristojnem sodišču neposredno pisno ali se mu pošlje po pošti. Tožbi je treba priložiti poleg tega sklepa v izvorniku ali prepisu tudi po en prepis ali kopijo tožbe in prilog za toženca, če je kdo prizadet z upravnim aktom, pa tudi zanj.

Postopek vodila:

Petra Klepec, LL.M. (ZRN)
Samostojna svetovalka Zagovornika

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:

- predlagatelj – elektronsko po ZUP,
- prvi domnevni kršitelj – elektronsko po ZUP,
- drugi domnevni kršitelj – elektronsko po ZUP,
- zbirka dok. gradiva.